

Spis treści

Przedmowa	XIII
Podziękowania	XV
Przedmowa do wydania polskiego	XVII
Wstęp	XIX
Zarys diagnostyki dermatologicznej	XX
Schemat diagnostyki dermatologicznej	XX
Szczególne badania kliniczne i laboratoryjne w diagnostyce dermatologicznej	XXVIII

Część I

CHOROBY SKÓRY I BŁON ŚLIZOWYCH

ROZDZIAŁ 1

CHOROBY GRUCZOŁÓW ŁOJOWYCH I APOKRYNOWYCH 2

Trądzik pospolity i trądzik ropowiczy	2
Trądzik różowaty	7
Zapalenie okołoustne	11
Trądzik odwrócony, ropne zapalenie gruczołów apokrynowych	13
Choroba Foxa-Fordyce'a	15

ROZDZIAŁ 2

WYPRYSK/ZAPALENIE SKÓRY 16

Kontaktowe zapalenie skóry	16
Kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia (<i>irritant contact dermatitis</i> – ICD)	16
Ostre kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia	17
Przewlekłe kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia	19
Szczególne postacie kontaktowego zapalenia skóry z podrażnienia	20
Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	22
Szczególne postacie alergicznego kontaktowego zapalenia skóry	26
Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry spowodowane roślinami	26
Krwio pochodne alergiczne kontaktowe zapalenie skóry (<i>systemic ACD</i>)	29
Powietrzno pochodne alergiczne kontaktowe zapalenie skóry (<i>airborne ACD</i>)	29
Atopowe zapalenie skóry	30
Sugerowany algorytm postępowania w atopowym zapaleniu skóry	37
Liszaj zwykły przewlekły (<i>lichen simplex chronicus</i> – LSC)	37
Świerzb i guzki (prurigo nodularis – PN)	39
Wyprysk potnicowy (<i>dyshidrotic eczematous dermatitis</i>)	40
Wyprysk pienikowaty	41

Zapalenie skóry z autoalergizacji	42
Łojotokowe zapalenie skóry	43
Zapalenie skóry z przesuszenia	46

ROZDZIAŁ 3

ŁUSZCZYCA I CHOROBY SKÓRY PODOBNE DO ŁUSZCZYCY 47

Łuszczyca	47
Łuszczyca pospolita	47
Łuszczyca krostowa	53
Łuszczyca krostowa dłoni i stóp	53
Łuszczyca krostowa uogólniona (von Zumbusch)	54
Erytrodermia łuszczykowa	55
Łuszczykowe zapalenie stawów	56
Leczenie łuszczycy	56
Łupież czerwony mieszkowy (<i>pityriasis rubra pilaris</i> – PRP)	59
Łupież różowy	61
Przyluszczyca plackowata (<i>parapsoriasis en plaques</i> – PP)	63
Przyluszczyca (ostra i przewlekła) (<i>pityriasis lichenoides</i> – PL)	66

ROZDZIAŁ 4

RYBIA ŁUSKA 68

Rybia łuska zwykła o dziedziczeniu autosomalnym dominującym (<i>dominant ichthyosis vulgaris</i> – DIV)	68
Rybia łuska dziedziczona recesywnie związana z chromosomem X (<i>X-linked ichthyosis</i> – XLI)	71
Rybia łuska blaszkowata (<i>lamellar ichthyosis</i> – LI)	72
Wrodzona erytrodermia ichtiotyczna, odmiana pęcherzowa, hiperkeratoza epidermolityczna (<i>epidermolytic hyperkeratosis</i> – EH)	73
Rybia łuska noworodków	75
Dziecko kolodionowe	75
Plód arlekinowy (<i>harlequin fetus</i>)	76
Wrodzone zespoły rybich łusek	77
Rybia łuska nabyta	78
Wrodzone rogowce dłoni i stóp	79

ROZDZIAŁ 5

RÓŻNE ZABURZENIA EPIDERMALNE 81

Rogowacenie ciemne (<i>acanthosis nigricans</i> – AN)	81
Choroba Dariera (<i>Darier disease</i> – DD)	83
Choroba Grovera (<i>Grover disease</i> – GD)	86
Choroba Hailey-Hailey (rodzinna łagodna pęcherzyca)	87
Rozsiana powierzchowna posłoneczna porokeratoza (<i>disseminated superficial actinic porokeratosis</i> – DSAP)	88

ROZDZIAŁ 6

UWARUNKOWANE GENETYCZNIE
I NABYTE CHOROBY PĘCHERZOWE 89

Dziedziczne pęcherzowe oddzielanie się naskórka (<i>hereditary epidermolysis bullosa</i> – EB)	89
Pęcherzyca	96
Pemfigoid (<i>bullous pemphigoid</i> – BP)	102
Pemfigoid bliznowacujący	104
Pemfigoid ciężarnych (<i>pemphigoid gestationis</i> – PG)	105
Zapalenie opryszczkowe skóry (<i>dermatitis herpetiformis</i> – DH)	106
Linijna IgA dermataza (<i>linear IgA dermatosis</i> – LAD)	109
Nabyte pęcherzowe oddzielanie się naskórka (<i>epidermolysis bullosa acquisita</i> – EBA)	110

ROZDZIAŁ 7

CHOROBY NEUTROFILOWE 111

Piodermia zgorzelinowa (<i>pyoderma gangrenosum</i> – PG)	111
Zespół Sweeta (<i>Sweet syndrome</i> – SS)	115
Złaminiak twarzy (<i>granuloma faciale</i> – GF)	117
Rumień guzowaty (<i>erythema nodosum</i> – EN)	117
Inne postacie zapalenia tkanki podskórnej	120

ROZDZIAŁ 8

NASIŁONE, ZAGRAŻAJĄCE ŻYCIU ZMIANY SKÓRNE
U CIĘŻKO CHORYCH PACJENTÓW 122

Erytrodermia, złuszczone zapalenie skóry (<i>exfoliative erythroderma syndrome</i> – EES)	122
Osutki u pacjentów gorączkujących	128
Zespół Stevensa-Johnsona (<i>Stevens-Johnson syndrome</i> – SJS) i toksyczna nekroliza naskórka (<i>toxic epidermal necrolysis</i> – TEN)	131

ROZDZIAŁ 9

NOWOTWORY I ROZROSTY ŁAGODNE 136

Zaburzenia melanocytowe	136
Znamiona melanocytowe nabyte (<i>nevomelanocytic nevi</i> – NMN)	136
Znamię melanocytowe (typu „halo”)	140
Znamię błękitne (<i>blue nevus</i>)	142
Znamię płaskie (<i>nevus spilus</i>)	143
Znamię Spitz (<i>Spitz nevus</i>)	145
Plama mongolska	146
Znamię Ota	147
Malformacje i guzy naczyńniowe	148
Guzy naczyńniowe	149

Naczyniak krwionośny dziecięcy (<i>hemangioma of infancy</i> – HI)	149
Ziarniniak naczyńowy, ziarniniak ropowiczy (<i>granuloma pyogenicum</i>)	152
Guz spłotowy (<i>glomus tumor</i>)	153
Mięsak naczyńowy (<i>angiosarcoma</i>)	154
Malformacje naczyńowe	154
Malformacje kapilarne	155
Plama typu czerwonego wina (<i>port-wine stain</i> – PWS)	155
Naczyniak pajęczkowaty, naczyniak gwiaździsty (<i>spider angioma</i>)	156
Jezioro żylne (<i>venous lake</i>)	157
Naczyniak wiśniowy (<i>cherry angioma</i>)	158
Rogowiec krwawy (<i>angiokeratoma</i>)	159
Malformacje naczyń limfatycznych	160
Naczyniak limfatyczny (<i>lymphangioma</i>)	160
Malformacje kapilarno-żylne (<i>capillary/venous malformation</i> – CVM)	161
Torbiele o różnorodnym pochodzeniu i torbiele rzekome	163
Torbieł nabłonkowa, torbieł naskórkowa (<i>epidermoid cyst</i>)	163
Torbieł trichilemmalna	164
Torbieł naskórkowa wszczepienna (<i>epidermal inclusion cyst</i>)	164
Prosak (<i>milium</i>)	165
Torbieł śluzowa palca	166
Nowotwory łagodne i rozrosty o różnorodnym pochodzeniu	167
Brodawka łojotokowa (<i>verruca seborrhoica</i>)	167
Znamię Beckera (<i>Becker nevus</i> – BN)	170
Nabłoniak włosowy (<i>trichoepithelioma</i>)	171
Gruzołak potowy przewodowy o charakterze znamienia (<i>syringoma</i>)	172
Przerost gruczołów łojowych (<i>hyperplasia sebacea</i>)	173
Znamię łojowe (<i>nevus sebaceous</i>)	173
Znamię naskórkowe (<i>nevus epidermalis</i>)	174
Łagodne nowotwory oraz rozrosty skórne i podskórne	175
Tłuszczak (<i>lipoma</i>)	175
Włókniak twardy (<i>dermatofibroma</i>)	176
Blizny przerostowe i bliznowce	176
Dziecięca włókniakowatość palców	179
Włókniak miękki (<i>fibroma molle, soft fibroma</i>)	180

ROZDZIAŁ 10

NADWRAŻLIWOŚĆ NA ŚWIATŁO I CHOROBY WYWOŁYWANE PRZEZ PROMIENIOWANIE ULTRAFIOLETOWE I JONIZUJĄCE 181

Fotodermatozy	181
Oparzenie słoneczne (<i>sunburn</i>)	184
Fotonadwrażliwość wywołana lekami/substancjami chemicznymi	186
Fototoksyczne zapalenie skóry indukowane substancjami chemicznymi/lekami	186
Systemowe fototoksyczne zapalenie skóry	187
Miejscowe fototoksyczne zapalenie skóry	189
Światłne zapalenie skóry wywołane przez rośliny (<i>phytophotodermatitis</i> – PPD)	189
Fotoalergiczne zapalenie skóry indukowane substancjami chemicznymi/lekami	191
Wielopostaciowe osutki światłne (<i>polymorphous light eruption</i> – PMLE)	193
Pokrzywka słoneczna (<i>solar urticaria</i>)	196
Choroby skóry zaostrzane przez światło	197
Porfiria	197

Porfiria skórna późna (<i>porphyria cutanea tarda</i> – PCT)	198
Porfiria mieszana (<i>variegata porphyria</i> – VP)	201
Protoporfiria erytropoetyczna (<i>erythropoietic protoporphyria</i> – EPP)	202
Przewlekłe uszkodzenie słoneczne	204
Starzenie się skóry pod wpływem światła (<i>dermatoheliosis</i> – DHe; <i>photoaging</i>)	204
Plama soczewicowata odsloneczna (<i>solar lentigo</i>)	206
<i>Chondrodermatitis nodularis helices</i>	207
Rogowacenie słoneczne (<i>actinic keratosis</i>)	207
Reakcje skórne wywoływane przez promieniowanie jonizujące	210
Skórny zespół popromienny (<i>radiation dermatitis</i>)	210

ROZDZIAŁ 11

ZMIANY PRZEDRAKOWE I RAKI SKÓRY 214

Zmiany przedrakowe i raki skóry pochodzenia naskórkowego	214
Róg skórny (<i>cutaneous horn</i>)	215
Rogowacenie arsenowe	216
Rak kolczystokomórkowy <i>in situ</i> (<i>squamous cell carcinoma in situ</i> – SCC <i>in situ</i>)	216
Inwazyjny rak kolczystokomórkowy (<i>squamous cell carcinoma</i> – SCC)	220
Rogowiak kolczystokomórkowy (<i>keratoacanthoma</i> – KA)	226
Rak podstawnokomórkowy (<i>basal cell carcinoma</i> – BCC)	226
Zespół znamionowych nabłoniaków podstawnokomórkowych (<i>basal cell nevus syndrome</i> – BCNS)	233
Guz złośliwy przydatków	234
Rak z komórek Merkla (<i>Merkel cell carcinoma</i>)	234
Włóknakiomięsak guzowaty skóry (<i>dermatofibrosarcoma protuberans</i> – DFSP)	236
Atypowy żółtakowłókniak (<i>atypical fibrosarcoma</i>), atypowy żółtak włóknisty skóry (<i>atypical fibroxanthoma</i> – AFX)	237

ROZDZIAŁ 12

STANY POPRZEDZAJĄCE ROZWÓJ CZERNIAKA I PIERWOTNY CZERNIAK SKÓRY 238

Stany poprzedzające rozwój czerniaka skóry	238
Znamię melanocytowe dysplastyczne (<i>dysplastic melanocytic nevus</i>)	238
Wrodzone znamię barwnikowe (<i>congenital nevomelanocytic nevus</i> – CNMN)	242
Czerniak	245
Czerniak <i>in situ</i> (<i>melanoma in situ</i> – MIS)	247
Czerniak ze złośliwej plamy soczewicowatej (<i>lentigo maligna melanoma</i> – LMM)	249
Czerniak szerzący się powierzchownie (<i>superficial spreading melanoma</i> – SSM)	251
Czerniak guzkowy (<i>nodular melanoma</i> – NM)	256
Czerniak desmoplastyczny (<i>desmoplastic melanoma</i> – DM)	258
Czerniak dystalny (<i>acral lentiginous melanoma</i> – ALM)	259
Czerniak bezbarwnikowy (<i>amelanotic melanoma</i>)	261
Czerniak błon śluzowych (<i>malignant melanoma of the mucosa</i>)	262
Czerniak przerzutowy, przerzuty czerniaka	263
Ocena zaawansowania czerniaka	265
Rokowanie	266
Leczenie	266

ROZDZIAŁ 13

ZABURZENIA BARWNIKOWE 268

Bielactwo nabyte	269
Bielactwo wrodzone, albinizm oczno-skinny	275
Ostuda (melasma)	277
Zmiany barwnikowe jako następstwo stanu zapalnego skóry	278
Hiperpigmentacja	278
Hipopigmentacja	280